

Számvitel I.

9. előadás

Kötelezettségek

Dr. habil Borbély Katalin
egyetemi docens

Ismétlés – Saját tőke

D) Saját tőke (41. számlacsoport)

I. Jegyzett tőke (411.)

ebből: Visszavásárolt tulajdoni részesedés névértéken

II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (-) (3. számlaosztály)

III. Tőketartalék (412.)

IV. Eredménytartalék (413.)

V. Lekötött tartalék (414.)

VI. Értékelési tartalék (417.)

1. Értékelési tartalék értékhelyesbítésből

2. Értékelési tartalék értékelési különbözetből

VII. Adózott eredmény (419.)

Ismétlés - Céltartalékok

A céltartalék olyan passzíva, amely:

- ▶ az óvatosság és az összemérés elvéből kiindulva,
- ▶ megfelelő becslési eljárásokkal pontosítja az eredményt
- ▶ valósabbá teszi a saját tőkét
- ▶ fedezetet teremt a múltbéli és a folyamatban lévő, bizonytalan kimenetelű események jövőre vonatkozó kedvezőtlen hatásaira, várható kockázataira (amennyiben erre más módon nem biztosított fedezetet)

sorszám	MEGNEVEZÉS
E. (I.)	CÉLTARTALÉKOK
1.	Céltartalékok a várható kötelezettségekre
2.	Céltartalékok a jövőbeni költségekre
3.	Egyéb céltartalék

Kötelezettségek

Fogalma

- ▶ Azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerzésekben eredő pénzürtéken kifejezett elismert tartozások, amiket
- ▶ a szállító, a vállalkozó által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénzünyújtáshoz,
- ▶ valamint az állami, az önkormányzati vagyon részét képező eszközök – törvényi rendelkezés, felhatalmazás alapján történő – kezelésbe vételéhez kapcsolódnak.

Fajtái

KÖTELEZETTSÉGEK A MÉRLEGBEN ("A" VÁLTOZAT)

F.I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK	F.II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	F.III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK
1-2-3. Hátrasorolt kötelezettségek -kapcsolt, -jelent s tulajdoni részesedési, -egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben	1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	1. Rövid lejáratú kölcsönök
4. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben	2. Átváltoztatható kötvények	2. Rövid lejáratú hitelek
	3. Tartozások kötvénykibocsátásból	3. Vevőktől kapott előlegek
	4. Beruházási és fejlesztési célú hitelek	4. Szállítók
	5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek	5. váltótartozások
	6-7-8. Tartós kötelezettségek -kapcsolt, -jelent s tulajdoni részesedési, -egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben	6-7-8. RLK -kapcsolt, -jelent s tulajdoni részesedési, -egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben
	9. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	9. Egyéb RLK
		10. Kötelezettségek értékelési különbözete
		11. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete

A vállalatcsoportba tartozó vállalkozások fajtái

Elkülönítetten kell az alábbiakat kimutatni

- Kapcsolt vállalkozás:
  - Meghatározó hányad (>50%) a tulajdonrészben, ill. az irányításban/ellenőrzésben - leányvállalat
  - Közös vezetésű vállalat (legalább 33% szavazati arány)
  - Társult vállalkozás: jelentős tulajdoni részesedés* és mértékadó befolyás (legalább 20% szavazati arány és 20%-os tulajdonjog)

*jelentős tulajdoni részesedés:a részesedés mértéke a 20%-ot meghaladja
- Egyéb részesedési viszony: nincs jelentős tulajdoni részesedés és a fenti típusokba nem sorolható be.
- A konszolidálásba bevont vállalkozások: anya-, leány- és közös vezetésű vállalatok

Egyéb szempontok

devizás szállítók

részben már ismert (l. devizás
köv.)

vevőktől kapott előlegek

el leg és végszámla! (l. 4.
felaladatsor, beruházásokra
adott el leg)

váltótartozások

a mai el adás anyaga

adók, költségvetési
kötelezettségek

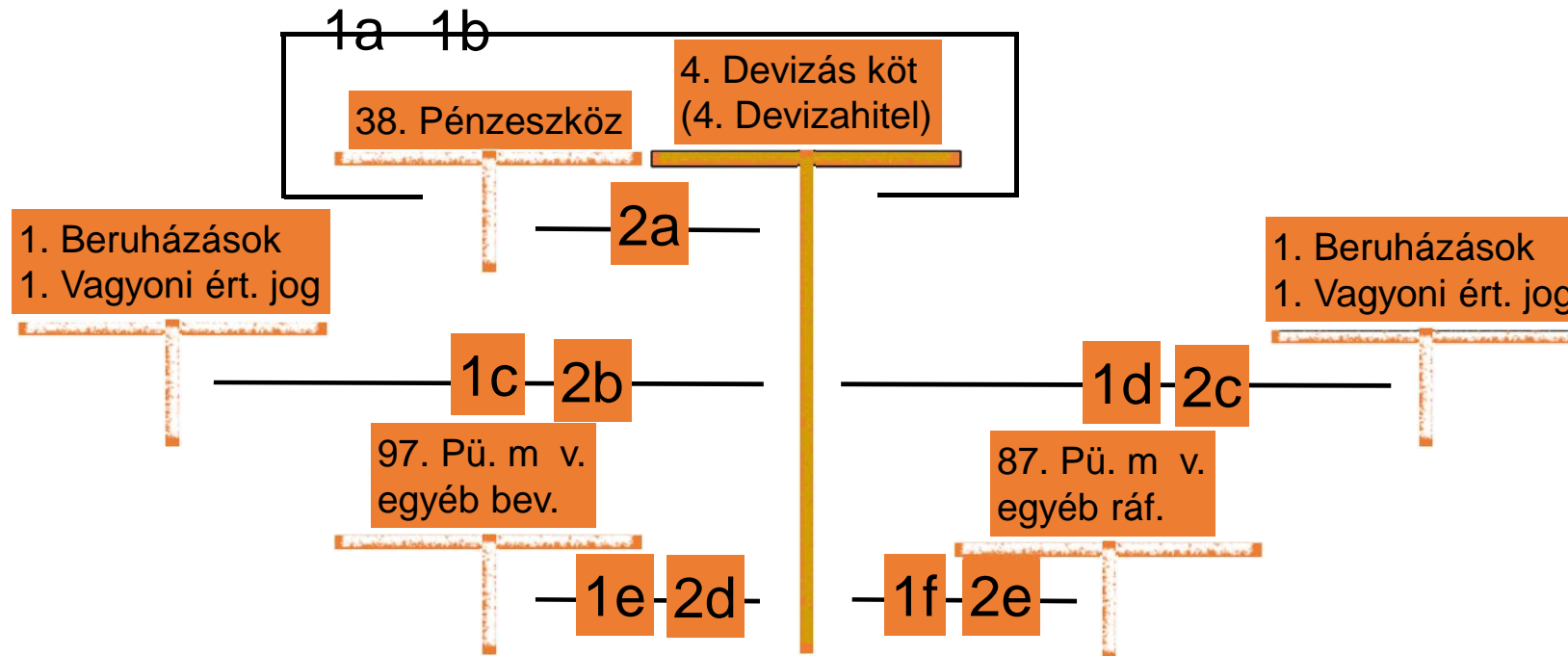
a mai el adás anyaga

jövedelem elszámolás

a mai el adás anyaga

A devizás kötelezettségek elszámolása

1. hitelb I kötvénykibocsátásból származó pénzbevétel

- 1b. jóváírás teljesítéskor forint összegben
- 1c. árfolyamnyereség, ha nem üzembe hely. ber. kapcs.
- 1d. árfolyamveszteség, ha nem üzembe hely. ber. kapcs.
- 1e. Árfolyamnyereség
- 1f. árfolyamveszteség

2. kötelezettség pénzügyi teljesítése

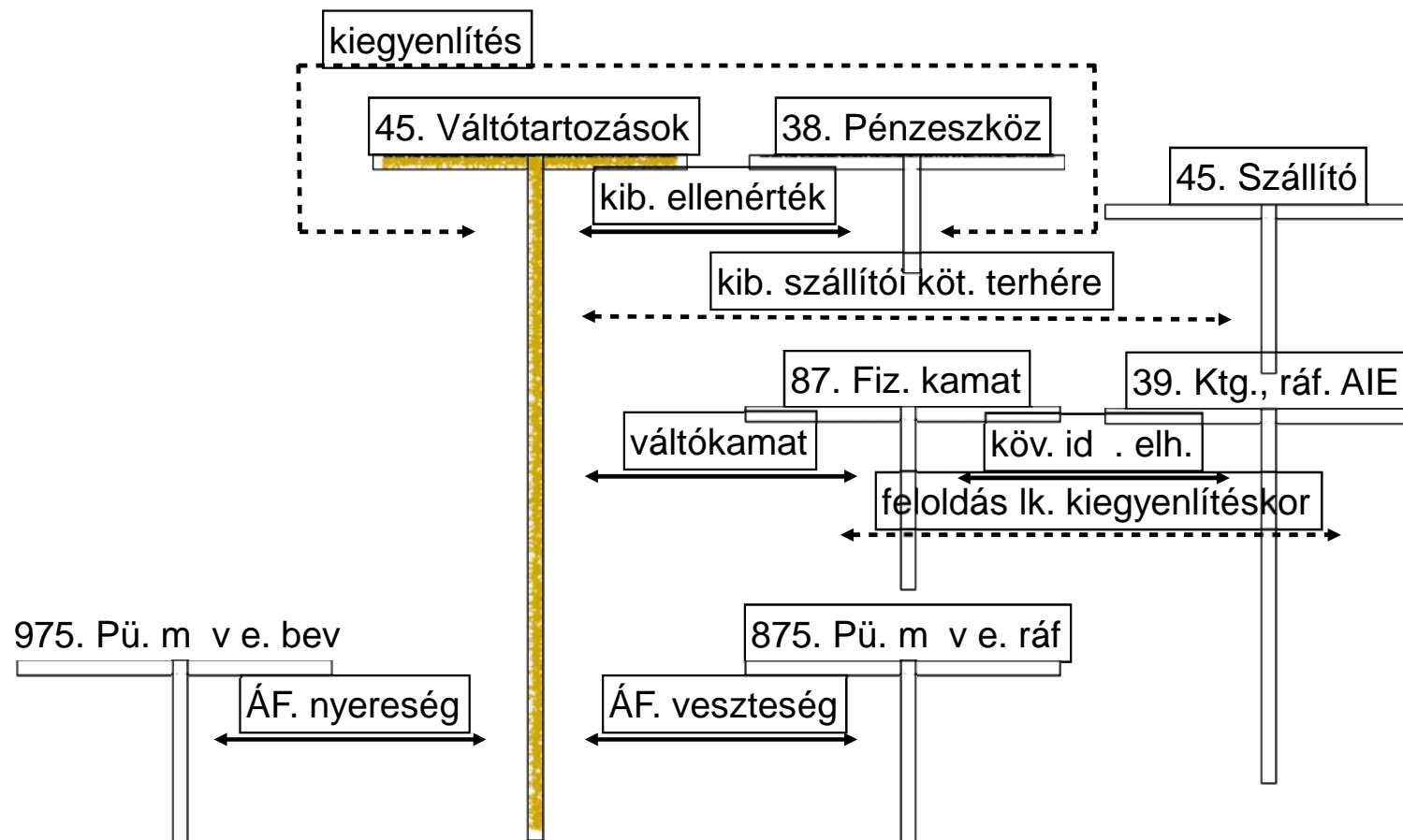
- 2a. átutalás könyv szerinti árfolyamon
- 2b. teljesítéskori ÁF nyer., ha nem üzembe hely. ber. kapcs.
- 2c. teljesítéskori ÁF ve., ha nem üzembe hely. ber. kapcs.
- 2d. árfolyamnyereség
- 2e. árfolyamveszteség

További devizás tételek

Gazdasági esemény	T számla	K számla
Üzembe nem helyezett beruházáshoz k. ÁF nyer.	4. Devizás hitel (kölcsön)	1. Beruházás
Üzembe nem helyezett beruházáshoz k. ÁF veszt.	1. Beruházás	4. Devizás hitel (kölcsön)
Devizás kötelezettség év végi ÁF. vesztesége	368. DÁK* elszámolási szla	4. Devizás hitel (kölcsön)
Devizás kötelezettség év végi ÁF. nyeresége	4. Devizás hitel (kölcsön)	368. DÁK elszámolási szla
Év végi árfolyamveszteség átvezetése	368. DÁK elszámolási szla	38. Külföldi pénzeszköz
Év végi árfolyamnyereség átvezetése	38. Külföldi pénzeszköz	368. DÁK elszámolási szla
Év végi összevont árfolyamveszteség	87. Pü. m v. egyéb ráf.	368. DÁK elszámolási szla
Év végi összevont árfolyamnyereség	368. DÁK elszámolási szla	97. Pü. m v. egyéb bev.

*DÁK: deviza árfolyam különbözet

Váltótartozások

devizás u.a., mint el bb!

Feladat 1

- Az egyik 500e Ft könyv szerinti értékű szállítói tartozást 550e Ft névértékű váltóval egyenlítette ki a társaság. A váltó futamideje 3 hónap.
- A vállalkozás egyik külföldi vevőjétől 3000 DEV előleget kapott június 1-én, amelyet a meglévő DEV számlájára utalt.
- Tárgyév augusztus 1-én 8000 DEV összegű kölcsönt kapott egyik külföldi partnerétől 2 éves lejáratra. A kölcsön jóváírásra került a vállalkozás forintban vezetett elszámolási betétszámláján, a kamat 12%, évente esedékes.
- Beruházási hitelt vett fel a társaság egy pénzintézettől. A beruházási szállítók számláinak kiegyenlítésére folyósított hitel 7000e Ft. A hitel 3 éves lejáratú, folyósítása: október 1-én történt, kamatláb 12%, kamatfizetés évente: December 31. tőketörlesztés lejáratkor, banki jutalék 70e Ft.

Kiegészítő információk: A társaság által választott árfolyam: A számlavezető hitelintézet vételi és eladási árfolyamának átlaga

Dátum	Vételi árfolyam Ft/DEV	Eladási árfolyam Ft/DEV
Június 1.	270	280
Augusztus 1.	265	275

Megoldás 1 - könyvelés

Sorszám	Gazdasági esemény	T számla	K számla	T és K összeg
1a	Szállítói kötelezettség kiegyenlítése váltóval	454	456	500000
2a	Fizetendő váltókamat elszámolása	873	456	50000
3b	Vevő által átutalt előleg	386	453	825000
4c	Jóváírt kölcsönt összege	384	441	2120000
5c	Kölcsöntartozás átértékelése	876	441	40000
6d	Bankszámlán jóváírt hitel, kölcsön összege	384	444	7000000
7d	Banki jutalék	532	384	70000

Megoldás 2 - mellékszámítások

Sorszám	Mellékszámítások
2a	Fizetendő váltókamat: Névérték és a kiváltott kötelezettség különbözetének értéke: $550\text{e Ft} - 500\text{e Ft} = 50\text{e Ft}$
3b	Vevő által utalt előleg: $3000\text{ DEV} \times 275\text{ Ft/DEV} = 825000\text{ Ft}$
4c	Jóváírt kölcsön összege: $8000\text{ DEV} \times 265\text{ Ft/DEV} = 2120000\text{ Ft}$ kerül a folyószámlán jóváírásra.
5c	A kölcsöntartozás átértékelése a napi választott árfolyamra: $8000\text{ DEV} \times (265 - 270) = -40\text{e Ft}$

Váltók (köv/köt+kamat=névérték)

Váltó követelés

Váltótartozás

Bekerülési
érték: a
követelés értéke

Az adott időszakra
eső kamatbevétel
elhatárolása, AIE –
bevétel (+)

A következő
időszakra eső
kamatráfordítás
elhatárolása, AIE –
ráfordítás (-)

Bekerülési érték: a
névérték

Óvatosság
elve

Időbeli elhatárolás elve

Óvatosság
elve

Adók, költségvetési kötelezettségek

Társasági és helyi adó elszámolás

Sorszám	Gazdasági esemény	T számla	K számla
1a	Befizetett társasági adóelőleg és feltöltési kötelezettség	461	384
1b	A tárgyévi fizetendő adó elszámolása	891	461
2a	Befizetett helyi adóelőleg és feltöltési kötelezettség	469	384
2b	A tárgyévi fizetendő adó elszámolása kivetés alapján	867	469

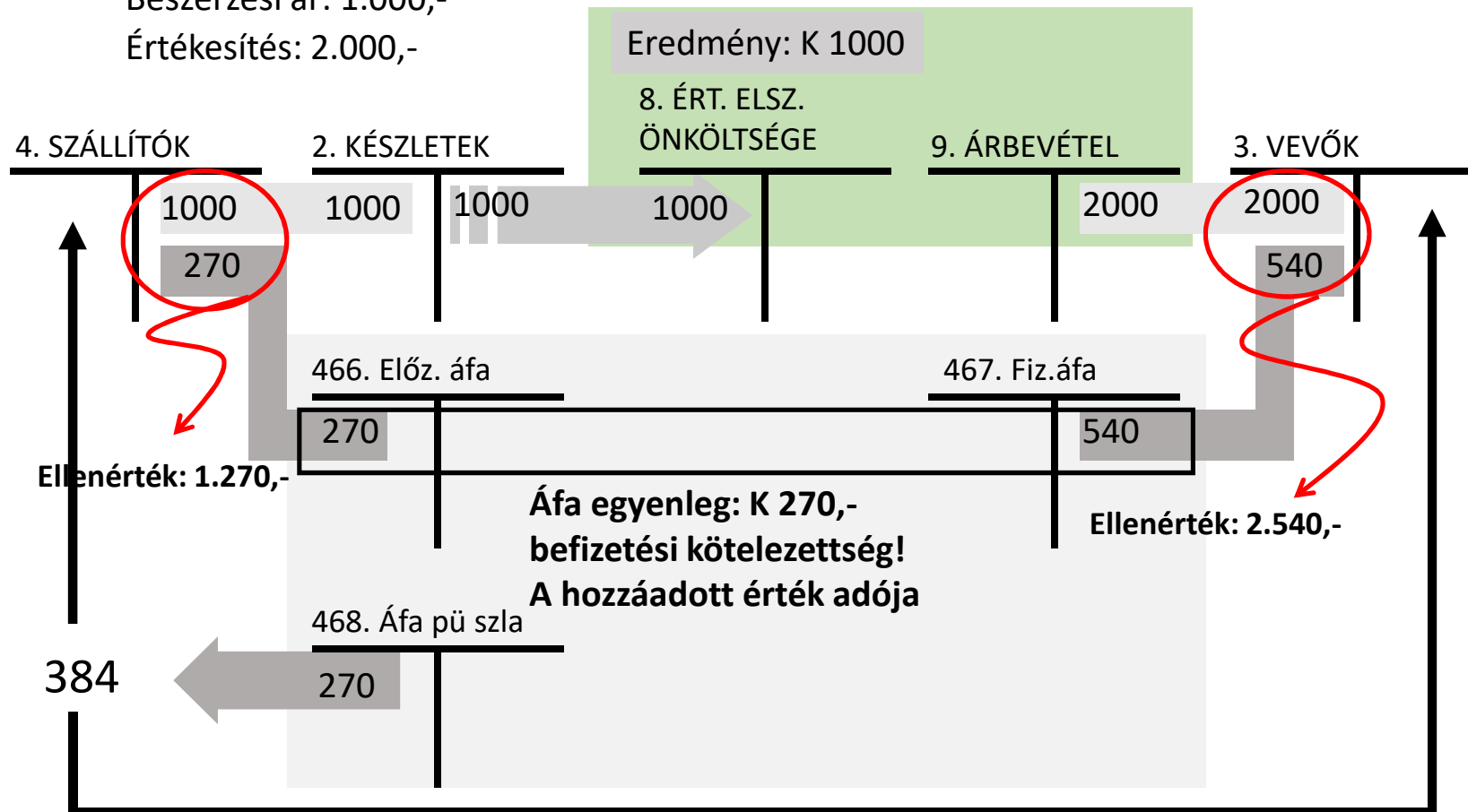
Adók, költségvetési kötelezettségek

Általános forgalmi adó

Továbbértékesítési célú beszerzés 27% levonható áfával.

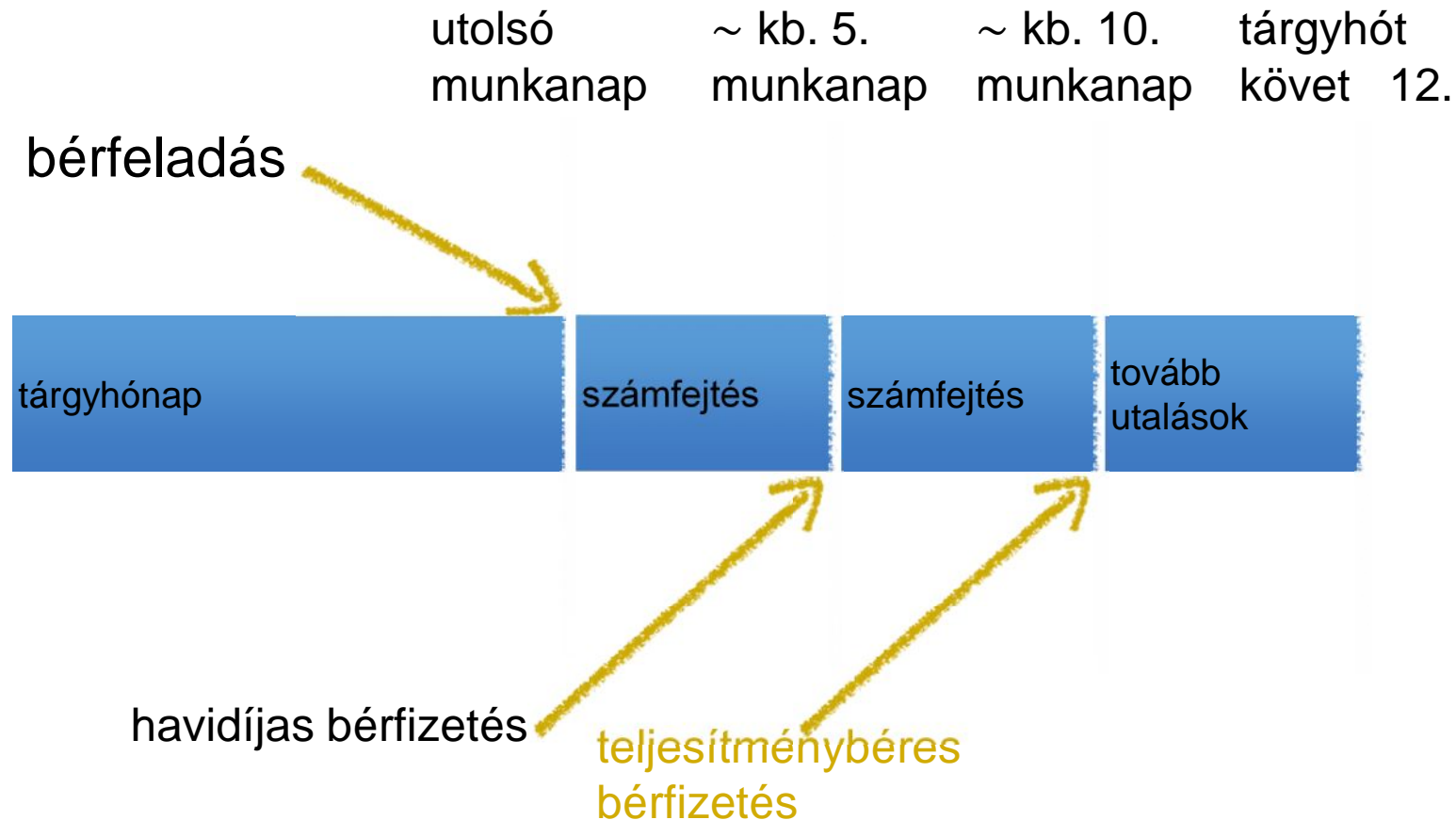
Beszerzési ár: 1.000,-

Értékesítés: 2.000,-

Jövedelemelszámolás

A jövedelem elszámolás folyamata

A vállalkozás személyi jellegű ráfordításai

Személyi jellegű ráfordítások			
Bérköltség		Személyi jellegű egyéb kifizetések	Bérfárulé- kok
Munkabér, munkadíj	Tulajdonos személyes közreműkö- désének ellenértéke		

A vállalkozást terhelő munkabér

- Főfoglalkozású, mellékfoglalkozású, másodállású alkalmazottak alapbére, illetve törzsbére
- A bérpótlékok (délutáni, éjszakai műszakpótlék, túlóra pótlék, ügyeleti, készenléti díjak)
- Prémiumok, jutalmak
- A kiegészítő fizetés (a szabadság idejére, fizetett ünnepekre, tanulmányi munkaidő kedvezményekre járó összegek)

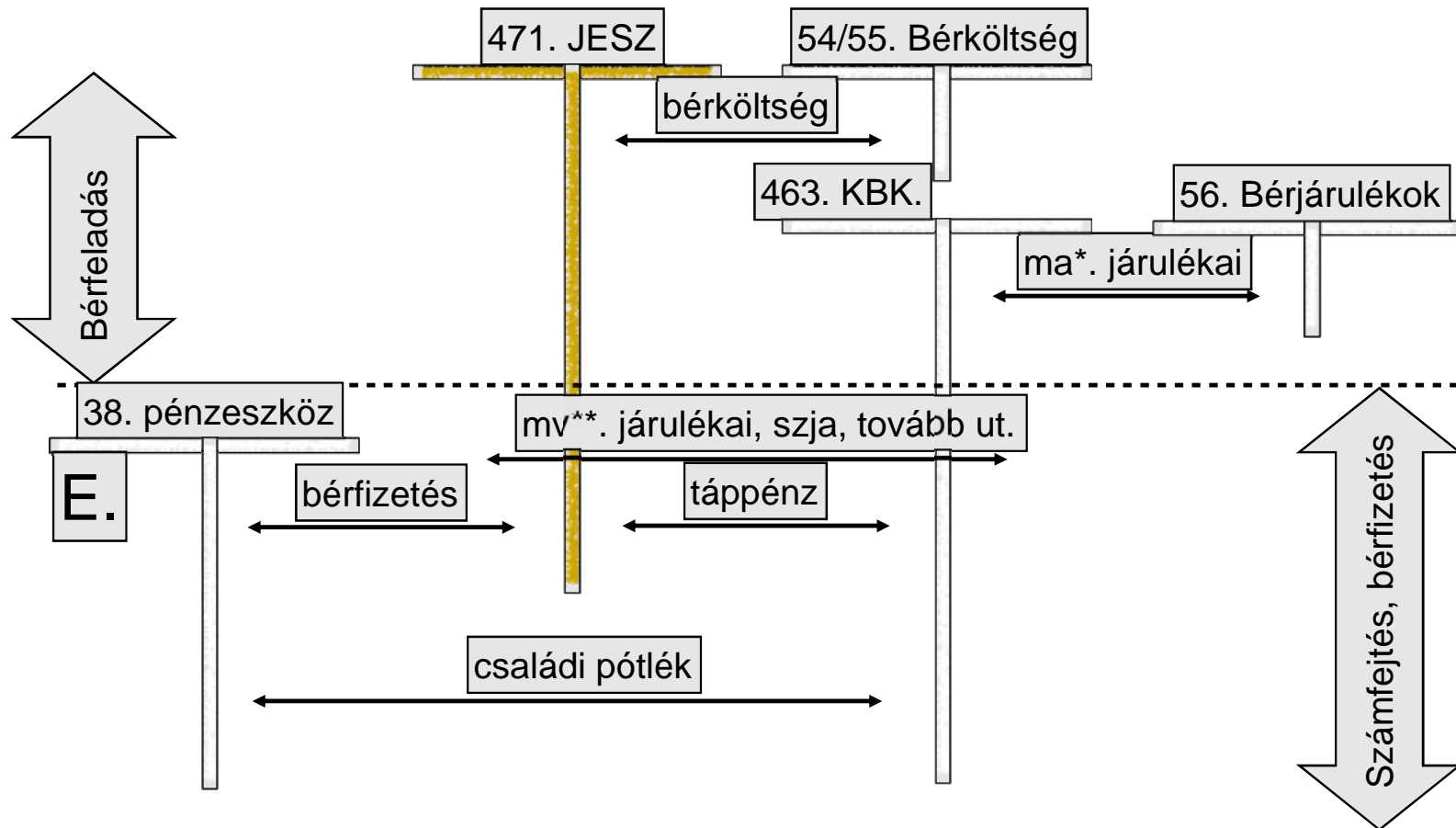
A vállalkozást terhelő bérjárulékok

Bérjárulékok 2017-ben			
Szociális hozzájárulási adó 22%		Szakképzési hozzájárulás 1,5%	Rehabilitációs hozzájárulás
Cél:			
Nyugdíj-biztosítás	Egészség-biztosítás		

A munkavállalót terhelő levonások

Levonások a bérből 2017-ben		
Nyugdíjjárulék 10%	Egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék 8,5%	Személyi jövedelemadó előleg 15%

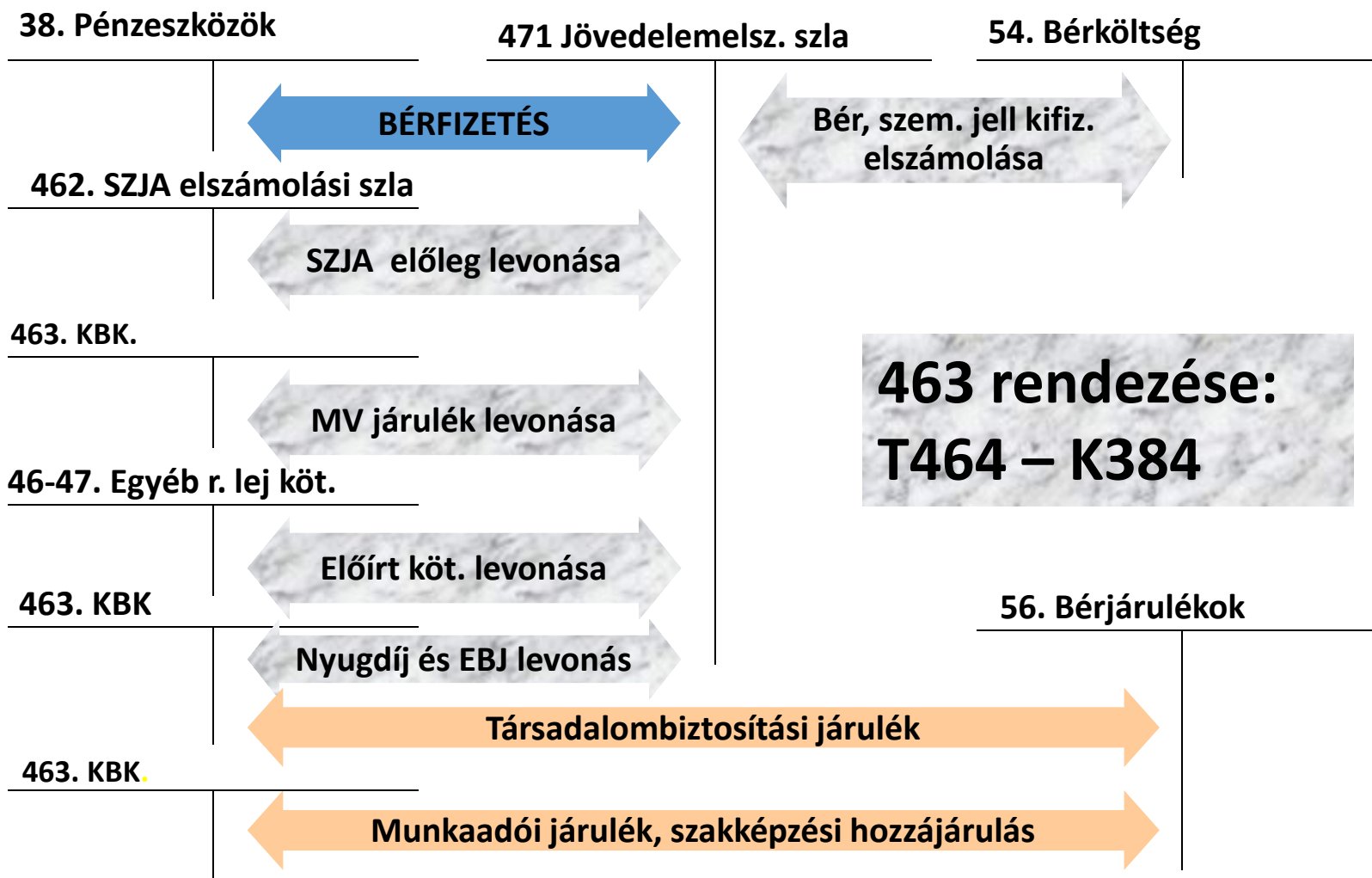
A f könyvi könyvelés

*ma:munkaadó, **mv:munkavállaló

Munkabér és terheinek elszámolása

300.000 Ft bruttó bér feladása

Kit terhel?	Összeg	Járulék vagy levonás megnevezése	Mértéke
munkaadó összes költsége	370.500		
munkaadó	4.500	szakképzési hozzájárulás költség	1,5%
munkaadó	66.000	szociális hozzájárulási adó költség	22%
munkaadó	300.000	bérköltség, bruttó bér	(ez tekintendő 100%-nak)
munkavállaló	30.000	nyugdíjjárulék levonás	10%
munkavállaló	25.500	egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék levonás	8,5%
munkavállaló	45.000	személyi jövedelemadó előleg	15%
nettó bér	199.500		

A bruttó és a nettó bér

Bruttó bér					
Nyugdíj járulék 10%	Egb. és mpj. 8,5%	Levont SZJA el leg 15%	Levont fiz. el leg	Letiltás	<i>Nettó kifizetendő bér</i>
			Táppénz	Családi pótlék	
Kifizetendő , átutalandó összeg					

1) Tesztkérdés

Jelölje a helyes választ!

- a) A hátrasorolt kötelezettségek nem vonhatók be adósságrendezésbe.
- b) A hátrasorolt kötelezettségek bármikor visszafizethetők.
- c) A hátrasorolt kötelezettségekre vonatkozóan a számviteli törvény szigorú előírásokat ad.
- d) A hátrasorolt kötelezettségek a hosszúlejáratú kötelezettségek speciális fajtái.

2-3) Tesztkérdés

Melyik a helyes válasz?

A szociális hozzájárulási adó

- a) A szociális hozzájárulási adó levonás a dolgozó béréből.
- b) A szociális hozzájárulási adó költség és kötelezettség.
- c) A szociális hozzájárulási adó mértéke 2017-ben 22%.

A váltótartozásokat

- a) a kötelezettség értékén kell kimutatni.
- b) úgy kell értékelni, hogy az adott időszaki kamattal meg kell növelni a ráfordításokat.
- c) az óvatosság elve alapján névértéken kell passziválni.

4) Tesztkérdés

Folytassa az alábbi mondatot a megfelelő sorral!

A devizás kötelezettségek év végi állományát

- a) csak akkor értékeljük át az óvatosság elve alapján, ha forintértéke alacsonyabb a könyv szerinti értéknél.
- b) minden esetben át kell értékelni a választott hitelintézett középárfolyamán és a különbözetet kimutatni az eredményben.
- c) minden esetben át kell értékelni a számviteli politikában meghatározott árfolyamon és a különbözetet összevontan kell kimutatni.

Ajánlott irodalom

- Siklósi-Veress (2016): Könyvvezetés és Beszámolóképzítés 2016, Saldo
2.5. fejezet
- 2000. évi C. törvény a számvitelről 15-16§ (a számviteli alapelvek)
(www.njt.hu)

Vonatkozó részek

- Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai, 2013
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/0007_c3_1065_1067_szamvitelalapjai_scorm/adatok.html
- Dr. Ormos Mihály: Számvitel, Typotex 2013
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0023_Szamvitel/adatok.html